

[Aksel Larsen.]

består i, at det nuværende fællesmarked med Romtraktaten, alle de beslutninger, der er truffet, og alle de institutioner, der er skabt, optager ansøgerlande som medlemmer på vilkår, som fællesmarkedet skulle være i stand til at diktere. Jeg anser det for at ligge sådan, at der er størst sandsynlighed for, at man kommer til at forhandle om et bredere europæisk økonomisk samarbejde, som ikke ubetinget bliver fællesmarkedet som forudset i Romtraktaten, men formodentlig noget andet. Jeg kan ikke give mig til at tale om, hvad det bliver, men jeg tror, man skal være åben for dette.

Det forekommer mig også sandsynligt, når man tænker på, hvorledes det ligger med de nordiske landes forskellige stilling til og forskellige interesse for fællesmarkedet, og når man tænker på, hvordan England har det. Jeg ved godt, at den engelske regering formelt siger, at den vil ind i fællesmarkedet, og jeg ved også, at navnlig det konservative partis leder i England siger, at det konservative parti selvfølgelig står fast på, at England skal ind i fællesmarkedet. Men bortset fra, at det synes, som om det store flertal af det engelske folk ikke vil vide af det — og det har dog formodentlig en lille smule at skulle have sagt, i det mindste ved de kommende valg — så er der økonomiske og politiske faktorer at tage hensyn til, som må gøre det uhyre vanskeligt for England at blive medlem på det, man kan kalde fællesmarkedets præmisser.

Det er højest muligt, når forhandlingerne kommer i gang — jeg er villig til at strække mig så vidt ikke at sige hvis, men når — at de så kommer til at omfatte adskilligt mere end spørgsmålet om visse landes optagelse i fællesmarkedet som medlemmer. Jeg vil altså ikke have sagt, at der ikke kan blive tale om nogen udvidelse, men jeg tvivler på, at det bliver lige den udvidelse, som hr. Per Federspiel så gerne ville have — og jeg opfatter ærligt talt heller ikke statsministeren sådan, at det lige akkurat er det, han ville anse for det ideelle. Statsministeren sagde nemlig, at det var godt, at Norden stod sammen, før disse forhandlinger kom.

Det, jeg ville være mest bange for, hvis det skulle gå sådan, at Norge og Danmark blev optaget i fællesmarkedet, er, at der så opstod en toldgrænse ned igennem Skandinavien

gennem Kattegat og Øresund. Herom siger hr. Per Federspiel, at det vil der selvfølgelig komme, hvis det bliver en sådan løsning på problemerne. Det anser jeg slet ikke for sikkert. Nu er jeg, som man ved, ikke af den mening, at man burde have erklæret sig villig til betingelsesløst og uden forbehold at gå ind i fællesmarkedet; man burde have lov til at forbeholde sig sin stilling f. eks. over for Norden. Men givetvis kommer man til at forhandle om dette, og lad os nu se, om det ikke bliver muligt at få en ordning, som bevirker, at det nordiske samarbejde, der nu skal skabes, kan skabes og virkeliggøres og opretholdes, også selv om der bliver en eller anden form for tilknytning til fællesmarkedet eller til det, man i dagsordensforslaget af 15. maj 1968 kalder „et bredere europæisk økonomisk samarbejde“.

Man har forsøgt at klare sig i denne debat ved at hente frem tidligere udtalelser af forskellige politikere, deriblandt af hr. J. O. Krag. Det er jo en morsom juleleg, som tit anvendes herinde; man henter udtalelser frem, som kan være ret gamle, og som kan være fremsat i helt andre situationer — bortset fra at man ikke tænker på den absolutte berettigelse og pligt, politikere har til at holde fast ved et standpunkt, indtil de tager et nyt. Hr. J. O. Krag må selvfølgelig gerne fastholde, at hans citerede udtalelser var rigtige, dengang de blev fremsat — jeg var som bekendt ikke af den mening, at de var så rigtige; men så vil jeg have lov til at sige, at jeg synes, at de udtalelser, han fremsatte nu, virkelig i allerhøjeste grad var rigtige; de dækkede situationen, som den er, og det, vi bør stræbe efter, nemlig at fastholde det samlede Norden som noget meget væsentligt og derefter søge tilknytning til noget bredere.

Så skal jeg gerne tilføje, for at der ingen tvivl skal være: skulle dette ende med, at Danmark eller det samlede Norden kom ind i det nuværende fællesmarked, agter jeg ikke at gå hen og hænge mig, for jeg tror nok, at hvis vi har det samlede Norden, klarer vi det alligevel og kan komme til at øve en ganske betydelig indflydelse. Ikke alle, men næsten alle synes at være enige om, at netop dette, at vi samler Norden i et økonomisk samarbejde nu, bevirker, at dette Norden kan vinde langt større indflydelse på forhandlingerne om, hvordan det